

Krynica

ŠALTINIS

VILNIA, 29 ŠNIEŽNIA 1939 HODU.
№ 12 (708). Hod vydańnia XXI.

BIELARUSKAJA NARODNAJA HAZETA
Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

Cana numaru 10 cent. Padpiska na hod—5 lit.,
na paŭhoda 3 lity. Da kanca 1939 h. — 0.75
Adras red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.

Z NOVYM 1940 HODAM — Z NOVYM SČAŠCIEM!...

SPATYKAJUČY NOVY — 1940 — HOD

Sioletni Novy Hod, jak dla ũsiaho ſvietu, tak i dla Bielaruskaha narodu, joſć sapraŭdy novym.

U miŕnarodnym ŷyćci ũ minulyŕm hodzie treba adciemić prad usim vialiki zakalot vajenny nia tolki vialikich dziarŷaŭ miŷ saboju, ale tak-ŷa i miŷ vialikimi i maŷlymi. Praŭda, heta samo pa sabie nia joſć niečym dadatnym, ale nia moŷna skazać, kab jano nia byŭo ũ niekatorym značeńni niečym novym, bo-ŷ hety vajenny zakalot biazumoŭna niasie Eŭropie ŷmat čaho novaha, i, mahčyma, dobraha. Z henaha zakalotu rodzicca novaja Eŭropa.

Sapraŭdy, novym hod 1940 moŷna nazvać i adnosna Bielaruskaha narodu. U kancy minulaŷa hodu Zachodniaja Bielaruſ, jakoj navat i imia Polŷč vyčyrkivaŷa z historyi, daŭučana da Savieckaj Bielarusi, jak da svajho naturalnaha pnia. Uſia-ŷ Savieckaja Bielaruſ — heta caŭkom pavaŷnaja forma bielaruskaj dziarŷaŭnaŷci i heta caŭkom pavaŷnaja apora bielaruskaj kultury.

A ũŷo asabliva novym hodam ŷjaŭlajecca hod 1940 dla bielaruskaj nacyjanalnaj mienŷaŷci tut, u Litvie. Hetaja „novaŷć“ dla nas tut vynikaje, jak z samaha pavarotu Vilni i čaŷci Vilenŷčyny da Litvy, tak i prad usim z zadańniaŭ, jakija tut nas

čakajuć. A hetyja zadańni buduć nastupnyja.

1. Uŷie Bielarusy biaz roŷnicy palityčnych pahladaŭ i relihijnych prakanańniaŭ pavinny abjadnacca kala svajej adzinaj arhanizacyi: „Bielaruski Centr u Litvie“. Bo biez arhanizacyi niamanajakaj pracy.

2. Druhoj bajavoj tut naŷaj bielaruskaj zadačaj ŷjaŭlajecca ŷkola. Vaŷnaŷć ŷkoly dla bielaruskaha nacyjanalnaha ŷyćcia koŷnamu

jasnaja i ab hetym havaryć nia prychoziccca. Ale pavinny my pamiaćać, ŷto ũ spravie ŷkoly my tut pačynajem faktyčna badaj usio nanava. Tyja aŷtatki bielaruskaj ŷkoly, jakija my mieli pry Palakoch, byli abapiortyja badaj vyklučna na bielaruskim elemencie z paŭdzionna - ũŷchodniaj čaŷtki Vilenŷčyny, jaki badaj uvieŷ, razam z adychodam čyrvonaj armii, adpŷyŭ u Savieckuju (Zachodniuju) Bielaruſ. Zna-

ča, ŷmat treba hramadzkaŷ natuŷnaj i vytryvaŷaj pracy ũ spravie bielaruskaj ŷkoly, arhanizujučy jaje na miascovym bielaruskim elemencie.

3. Asablivuju tak-ŷa ũvahu treba nam ŷviarnuć i na adzinuju bielaruskuju hazetu. Idzieć tut ab toje, kab koŷny, čto moŷa trymać u ruce piaro, piŷaŭ u „Krynicy“ i kab prykladaŭŷia da paŷyreńnia hetaj hazety.

4. Uvaŷna ũreŷcie pavinny my sačyć za ŷyćciom tut u Litvie kaŷcielnym i carkoŭnym i hetamu ŷyćciu nadavać adpaviedny kirunak. Roznyja ciomnyja ŷily, ŷiańnia moŷa bolŷ jak kali, na kaŷcielnym i carkoŭnym adcinku baŷamuciać bielaruski narod polskaŷciaj i maŷkoŭŷčynaj. Pajaviŷiaŷia jak u mieŷcie, tak i pa ŷiolach mnoha roznych čuŷnych ludziej, jakija karystajučyŷia z haŷcinnaŷci miascovaha naŷielnictva i litoŭŷkaha ũradu, haŷcinnaŷć hetuju vykaryŷtvajuć na varoŷuju Bielaruskamu i Litoŭŷkamu narodam ahitacyju.

Uŷio heta ũ niekatoraj miery joſć niečym novym u novym 1940 hodzie i da hetaha ũsiaho panovamu pavinny my bracca.

M. K.

U hetym numary
„Krynicy“ 6 bačyn

**Łaskavych Kooperatystaŭ,
Pavaŷanych naŷych Klijeńtaŭ i Dastaŭŷčykoŭ
Z NOVYM 1940 HODAM
vinŷuje**

LIETŪKIS — Addzieŭ u Vilni

*Усіх нашых Пavaжaнaх Сябpaŭ і Кліeńтаŭ
з надыxoдзячым Новым 1940 Годам*

віншyе

**БЕЛАРУСКИ
СПАЖЫВЕЦКИ КООПЭРАТЫŪ
у Вільні**

*Svaim Pavaŷanym Klijeńtam Novahodnija
paŷadańni*

składaje

**Kooperatyŭ
„RŪTA“**

— BIEŁARUSKAJA CHRONIKA —

Biełarusy ũ Delehata ũradu. 23 h. m. Delehata ũradu ministra Bizauskasa adviedali pradstaŭniki Biełaruskaha Centru ũ Litvie, Dyrektor ks. Adam Stankievič i redaktar inž. A. Klimovič, jakija predstavili Ministru postulaty z usich halinaŭ biełaruskaha hramadzka i kulturnaha žyćcia (spravy hramadzianstva, školy, relihijnyja, biełaruskich radyjovych pieradačaŭ inš.).

Katedra biełaruskaj movy i litaratury? Prad Kaladami, 22 XII u Sojmie byli pryniaty novyja štaty Vilenskaha Uniwersytetu. Padčas diskusii pradstaŭnik Andrašiusas zaprapana vaŭ papoŭnić štaty jašče adnej katedraj: biełaruskaj movy i biełaruskaj litaratury P. Andrašiusas pryponniŭ supolnuju historyju litoŭskaha i biełaruskaha narodaŭ, ahulny ich ucisk pad panavaŭniem carskaj Rasiei i panskaj Polšcy, udziel biełaruskich častak Litoŭskaha Vojska ũ baračbie za niezaležnaść Litvy, ščyruju radaść Biełarusau Vilenščyny, dačakaŭšychsia vyzvaleńnia z pad šlachockaha jarma. Hetuju prapazycyju padtrymaŭ i ministar ašviety p. dr. Jokantas. Tolki-ž časova ministarstva ašviety zmušana admovic ad pašyreńnia štataŭ dzie la niastačy hrošaŭ. Treba adznačyć, što i żydoŭski druk damahajecca katedry żydoŭskaj movy i litaratury.

Biełaruskija spravy ũ Litoŭskaj Encyklopedyi. 5 krasavika 1933 h. — heta vielmiznačajna data ũ historyi litoŭskaj kultury. Kooperatyŭnaje vydavietva „Spaudos Fondas“, pracujučy razam z Litoŭskaj Katalickaj Navukovaj Akademijaj, pačalo vydavać „Lietuviškoji Enciklopedija“, vializarny pomnik litoŭskaj kultury. Ab hetym vydaŭni Ličviny latuciel i jašče prad Vialikaj vajnoj, u 1910 h.,

ale nie dačakalisia. Pakul što vyjšla z druku 7 tamoŭ (amal 800 staronak u tomie), vošmy (litarag) zaraz budzie skončany. U nadrukavanych tomach niamała nadrukavana i viestak ab Biełarusach, našych pišmieŭnikach i dziejačach, naprykład: Bahdanovič, Bahuševič, Bujnicki, Dušeŭski-Duž i inš. U IX tomie buduć vialikija staćci— Gudai (Biełarusy), Gudija (Biełaruš), Gudų kalba ir literatūra (Biełaruskaja mova i litaratura), Biełaruskija vajskevija častki ũ b. Rasiei, Litvie, Polšcy, Łatvii i BSRR

U Biełaruskim Navukovym Tavarystvje. Referat na temu: „Filon Kmita Čarnabylski, vavoda Smalenski“ pračytaje 31. XII. siol. dr. Kraviec u Biełaruskim Navukovym T-vie (u pamieškaŭni Biełaruskaha Muzeju lv. Łuckieviča ũ Vilni, Astrabramskaja 9). Pačatak u 11 hadz. Uchod volny siabrom i hašciom.

M. Zabejda znajšoŭsia. Ab losie i miescy prabyvańnia viedamaha biełaruskaha śpievaka M. Zabejdy byla zaciemka ũ „Krynicy“ № 4. Siahonnia, pamiessiacy času, možam hetu zaciemku dapoŭnić zusim peŭnaj viestkaj, što M. Zabejda ščašliiva pierażyŭ dahetulašni pieravarot i znachodzicca tymčasam u Varšavie.

Nabaženstva dla Biełarusau-Katalikoŭ u Vilni padčas kaladnich feryjaŭ sioleta nie pieraryvajecca, h. zn. jak na samyja Kalady, tak na Novy Hod i na Try Karali stała adbyvajecca ũ kašciele śv. Mikalaja a hadz. 10-aj.

Nastupny numar „Krynicy“ vyjdzie ũ piatnicu za tydzień, 5-ha śniežnia 1940 h.

Biełaruskaja radiopieradača z Vilni ũ hetym tydni vyniatkova pieraniesiena na subotu 30. XII, hadz. 19 min. 30.

Pavažanym Čytačom probnych numaroŭ „Krynicy“

Usich, chto dahetul atrymoŭvaŭ „Krynicy“ i za jaje nie zaplaciŭ, prosim jak najchutčej prysłać naležnuju nam padpisnuju apłatu. Datyča heta ũsich, a pierad usim čytačou zahraničnych, da katorych sama pierasyłka vielmi doraha kaštuje. U praciŭnym vypadku pačniem strymlivać vysyłku hazety.

Administracyja „Krynicy“

Яшчэ прыймаюцца кандыдаты ўва ўсе клясы і аддзелы

3-клясавы Беларускі Дзяржаўны Гімназіі

(дасюлешняя гімназія бяз ліцэю)

і Беларускі дзяржаўны Пачаткавы Школы
Лекцыі ў гімназіі і пачаткавай школе адбываюцца нармальна. У гімназію і пачаткавую школу прыймаюцца вучні, якія цяпер вучацца ці вучыліся ў польскіх або расейскіх школах.

Прыймо кандыдатаў у гімназію і пачаткавую школу адбываецца ў памешканні гімназіі на Дамініканскай вул. № 35, у гадзінах ад 8 да 12.

Za intaresy bolšych i mienšych narodaŭ

Na Kućciu Papiež Pius XII skazaŭ da ũsiaho śvietu vialikuju pravovu, u jakoj zakranuŭ sučasnyja padziei na śviecie. Havoračy ab kaniečnaści miru, Papiež miž inšym adznačyŭ, što „najvažniejšaj ustupkaj dla hanarova i spraviadlivaha miru jość hvarancyja niezaležnaści i žyćciowych intaresau bolšych i mienšych narodaŭ“. Dalej Papiež padčyrknuŭ potrebu ũziać pad uvahu spraviadlivyja žadaŭni narodaŭ, dziaržavaŭ i nacyjnalnych mienšašciaŭ.

viadlivaha miru jość hvarancyja niezaležnaści i žyćciowych intaresau bolšych i mienšych narodaŭ“. Dalej Papiež padčyrknuŭ potrebu ũziać pad uvahu spraviadlivyja žadaŭni narodaŭ, dziaržavaŭ i nacyjnalnych mienšašciaŭ.

Finy bjucca na saviackaj ziamli

Apošnja paviedamleńni z finskaha frontu pakazvajuć, što ũ niekatorych miassoch finskaje vojska pasuvajučysia za adstupajučymi addzielami saviackimi pierajšlo staruju finska-saviackuju hranicu i bjucca na tery-

toryi Savietaŭ. Z druhoha-ž боку i saviackija lotčyki, a tak-ža flot abstrelivali finskija harady i ũžbiarežy. Z abodvuch bakoŭ byli straty ũ ludziach i vajennym matarjale.

Saviety ab sabie i ab Finach

Pavodle saviackaha paviedamleńnia, za try tydni vajny Saviety ũziali ũ pałon 18 finskich achficeraŭ, 105 padachficeraŭ, 1302 žaŭnieraŭ, 35 harmataŭ, 300 kulamiotaŭ, 3000 vintovak, 21 kidalniaŭ torpedaŭ, 202 kidalni hranataŭ, 7 pancyrnych

aŭtamabilaŭ. Armija saviackaja ũ hety čas straciła zabitymi 1823 čalavieki, i ranienyi — 7000 čal. Finy-ž u hety samy čas mieli stracić zabitymi 2200 čalaviek i ranienyi kala 10.000 čalaviek...

Žmieny na Dalokim Uščodzie?

Kali ũvaha ũsiaho śvietu źviereniena na Finlandyju i na Zachad, na Dalokim Uščodzie našpiavajuć padziei, jakija mo huć žmianić dahetulašniuju palityku hałoŭnaha tamašniaha motara — Japonii. U najbližejšaj budučyni majuć pačacca handlovyja pierahavory japonka-amerykanskija, da katorych,

dahadvajucca, moža jšče daŭčycca i Anhlia. Kali dadać da hetaha, što Japoncy, u svaim pachodzie na Kitaj, dasiahli ũžo hranicaŭ francuskaha Indokitaju, dyk štoraz jašniej stanovicca pytańnie, ci nie staim pierad novym parazumleńniem Japonii z Amerykaj i Anhliaj?

Pryvitańnie Stalinu ad Ministra Urbšysa i adkaz

Z nahody 60 letniaha jubileju naradzin Stalina, ministar zahraničnych spraŭ Urbšys 21-ha śniežnia vysłaŭ jubilaru hetkuju telegramu:

„Z nahody 60 lećcia Pana maju honar prasić Pana, vielmi Dastojny Josif Visarjonavič pryňać našyja sardečnyja pryvitańni i najlepšyja zyčeńni dobraha susiedztva, usiaho najlepšaha ũ pryvatnym žyćci Pana jak i dla pryjacielskaha ũ adnosi-

nach da Litoŭskaj Respubliki Saviackaha Sajuzu i ũsich jaho narodaŭ.“

Na hetuju telegramu, Stalin 25 śniežnia adkazaŭ:

„Dziakuju Panu, Panie Ministar za pryvitańnie. Zyču Bačkaŭščynie Pana dalšana poŭnaha ražvićcia jak i ražvićcia pryjacielskich adnosinaŭ pamiž Litoŭskaj Respublikaj i Saviackim Sajuzam.“

Kuplajcie

БЕЛАРУСКІ АДРЫЎНЫ КАЛЕНДАР на 1940 Г.

Cana 1 ekzemplara 50 centaŭ. — Čhto kupić bolš, dastanie škidku

Ак. Strachavaja Supatka „КООПЕРАЦЫЯ“

zasnavanaja sajuzam kooperatyvaŭ i inšymi ahulnahospadarskimi arhanizacyjami Litvy

na vyhodnych varunkach strachuje:

majemašć ad ahnia i inšych vypadkaŭ, tavary transportavanyja na suchapučci i na mory, tavarnyja karabli i zmotaryzavanuju lokomocyju, a taksama tavarnyja karabli i transporty ad vajennaha ryzyka.

Adres: KAUNAS, Laisvės Al. 39, Tel. 23 936, 25 804 i 24 334.
ADDZIEŁ: VILNIUS, Mickievičiaus g. 22—1, Tel. 373, 341.

